

Одеський національний університет імені І. І. Мечникова
Факультет міжнародних відносин, політології і соціології
Кафедра міжнародних відносин

Силабус курсу

Стратегічне планування в міжнародних відносинах

Обсяг	кредитів – 3, годин – 90
Семестр, рік навчання	3-й рік, 5-й семестр
Дні, час, місце	Французький б-р, 24/26, за розкладом
Викладач (-і)	Вакарчук Катерина Василівна, к. політ. н., доц. кафедри міжнародних відносин
Контактний телефон	-
E-mail	katiavak30@gmail.com
Робоче місце	Кафедра міжнародних відносин, к. 32, Французький б-р, 24/26
Консультації	<i>Очні консультації:</i> Французький б-р, 24/26, к. 32, щотижнево за розкладом.

КОМУНІКАЦІЯ

Комунікація зі здобувачами буде здійснюватися через вказаний E-mail та очні зустрічі на консультаціях.

АНОТАЦІЯ КУРСУ

Предмет вивчення дисципліни

Стратегічне планування в міжнародних відносинах

Пререквізити і постреквізити курсу (Місце дисципліни в освітній програмі):

Пререквізити – Історія міжнародних відносин, Дипломатична та консульська служба, Зовнішня політика України.

Постреквізити – Теорія міжнародних відносин, Зовнішня політика США, Зовнішня політика країн Західної Європи, Зовнішня політика країн Східної Європи..

Мета курсу - засвоєння системних знань із стратегічного планування в міжнародних відносинах, формування та імплементація аналітичних здібностей у здобувачів вищої освіти, відпрацювання комунікаційних стратегій в умовах гібридних та інформаційних загроз.

Завдання дисципліни:

- проаналізувати динаміку міждержавних дипломатичних взаємодій та міжнародних об'єднань;
- розглянути концептуально-прикладні аспекти стратегічних комунікацій у сфері міжнародних відносин;
- охарактеризувати процес стратегічного планування в провідних країнах світу;
- сформуванати навички аналітичної роботи, складання та оцінки документів та роботи з різними публікаціями.
- аналіз і прогнозування зовнішньої політики та дипломатії;

Очікувані результати -

- Знати принципи, механізми та процеси забезпечення зовнішньої політики держав, взаємодії між зовнішньою та внутрішньою політикою, визначення та реалізації на міжнародній арені національних інтересів держав, процесу формування та реалізації зовнішньополітичних рішень (РН4).
- Збирати, обробляти та аналізувати великі обсяги інформації про стан міжнародних відносин, зовнішньої політики України та інших держав, регіональних систем, міжнародних комунікацій. (РН8).

ОПИС КУРСУ

Форми і методи навчання

Курс буде викладений у формі лекцій (20 год.) та семінарських (16 год.), організації самостійної роботи студентів (54 год.).

Методи навчання під час викладання дисципліни:

Словесні: лекції (проблемні, лекції-візуалізації, лекції з аналізом конкретних ситуацій та ін.), розповідь, пояснення, бесіда, дискусія, диспут, обговорення проблемних ситуацій.

Наочні: у тому числі мультимедійні презентації, демонстрація, метод безпосереднього спостереження, презентація результатів власних досліджень.

Практичні: рольові ігри; виконання індивідуальних завдань (підготовка та публічний захист рефератів).

Зміст навчальної дисципліни

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ І.

Теоретичний концепт категорії «Стратегічне планування».

Тема 1. Стратегічне планування в державній стратегії країни.

Наукова та політична актуальність курсу «Стратегічне планування в МВ». Предмет, методи та основні завдання курсу. Концепт «Стратегічне планування», як інституціоналізована форма у сфері міжнародних відносин, зовнішньої політики та дипломатії. Концептуально-теоретичні основи стратегічного планування. Основні цілі зовнішньої політики для формування розгалуженої системи МЗС, дипломатичної системи держави. Структура та процес стратегічного планування зовнішньої політики. Багаторівнева система зовнішньополітичного планування. Стратегічне планування, як загальна та функціональна мета діяльності МЗС та дипломатії України. Поняття «Стратегічне мислення», як концептуалізація державної політики. Методи стратегічного планування.

Тема 2. Аналіз і прогнозування зовнішньої політики та дипломатії.

Поняття «дипломатична система» та аналіз дипломатії, як засіб реалізації зовнішньої політики. Дипломатія, як додаткова цінність та інструмент в реалізації зовнішньої політики держави. Дипломатія, як об'єкт стратегічного планування. Аналітичні засоби стратегічного планування. Теорія Хаосу у зовнішньополітичному плануванні. Емерджентність зовнішньої політики, розвиток нових стратегій для вирішення складних міжнародних систем. Аналіз атракторів у створенні стратегій держав. «Теорія хаосу і стратегічне мислення» Стівена Манна надає нові інструменти та методи аналізу і планування у сфері зовнішньої політики. Прогнозування як умова ефективного стратегічного планування в міжнародних відносинах.

Тема 3. Стратегічне планування в умовах глобалізаційних викликів та загроз.

Концептуальні засади стратегічного планування забезпечення національної безпеки. Розробка технологій стратегічного планування в умовах глобальних загроз національної безпеки. Стратегія національної безпеки України. Державна політика національної безпеки України, вдосконалення державної системи стратегічного планування. Створення єдиної системи моніторингу, аналізу, прогнозування та прийняття рішень у сфері національної безпеки і оборони. Створення аналітичних та інформаційних систем у боротьбі проти гібридних загроз. Формування національних цілей та інтересів держави. Розробка документів стратегічного планування. Практика стратегічного планування провідних держав світу та міждержавних об'єднань.

Тема 4. Комунікативна стратегія, як елемент стратегічного планування.

Поняття «комунікація» у формуванні зовнішньополітичної стратегії держави. Комунікативний простір, як дипломатична практика та створення міжкультурних зв'язків. Комунікаційне середовище та регіональні особливості міжнародних відносин, зовнішньої політики та дипломатії. «Стратегічні комунікації», як елемент системи державного управління. Система стратегічних комунікацій України. Планування стратегічних комунікацій та комунікаційна тактика у міжнародних відносинах.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II.

Практичний кейс: національні та комунікативні стратегії України

Тема 5. *Український інститут, як елемент стратегічного планування впізнаваності держави у світі.*

Створення українського інституту, як зміцнення міжнародної та внутрішньої суб'єктності України за кордоном. Стратегія українського інституту на 2020-2024 роки. Визначення стратегічних цілей українського інституту для покращення розуміння та впізнаваності України у світі. Роль українського інституту у сфері міжнародної взаємодії та балансуванні між стратегічними пріоритетами у різних країнах. Дослідження формування групи запитів та сприйняття України за кордоном. Промоція та пропагування України за кордоном.

Тема 6. *Комунікаційна стратегія щодо країн Латинської Америки та Карибського басейну*

Основні підходи та принципи щодо поточної ситуації та співробітництва між Україною та країнами Латинської Америки та Карибського басейну (ЛАКБ) на 2024-2026 роки. Комунікаційна спроможність МЗС та дипломатичних представництв України. Налагодження стратегічних комунікацій України з ЛАКБ. Розробка чіткої та комплексної комунікаційної стратегії для співпраці України з ЛАКБ. Комунікаційна стратегія МЗС України від 2021 року. Комунікаційну стратегію МЗС України (від березня 2021 року), Стратегія публічної дипломатії МЗС України (від березня 2021 року), Стратегія розвитку відносин України та країн Латинської Америки і Карибського басейну (від січня 2024 року).

Тема 7. *Стратегічне планування та комунікації у запобіганні дезінформації та російській пропаганді.*

Комунікаційні стратегії в умовах гібридної та інформаційної війни. Проведення комунікаційних форумів в Україні. Впровадження інформаційної активності всередині певної інституції та органах державної влади. Формування підрозділів зі стратегічних комунікацій в різних органах влади. Стратегічні комунікації в умовах гібридної війни як елемент національної безпеки держави. Вміння розпізнавати дезінформацію та формування спільного бачення з протидії російської пропаганди у світі.

Тема 8. *Міжнародна співпраця у протидії російській пропаганді на прикладі країн Латинської Америки та Карибського басейну.*

Комунікаційні можливості України. Робота та функціонування аналітичних центрів України. Співпраця з закордонними аналітичними центрами та медіа. Визначення країн Латинської Америки, як країни, що вагаються «swing state». Протидії антиукраїнській дезінформації та пропаганди в регіоні. Вироблення стратегічних та комунікаційних цілей України в ЛАКБ. Моніторинг і оцінка реалізації Стратегії. Забезпечення постійної і чіткої присутності України в інформаційному просторі ЛАКБ та комунікаційна підтримка дипломатичних представництв в Україні.

Перелік рекомендованої літератури

1. Гриценко А. Зовнішньополітична стратегія як результат стратегічного зовнішньополітичного планування. Наукові праці Міжрегіональної Академії управління персоналом. Політичні науки та публічне управління. Вип. 2 (62), 2022 <http://journals.maup.com.ua/index.php/political/article/view/2136/2634>
2. Макаренко Є.А. Стратегічні комунікації в міжнародних відносинах. *Міжнародні відносини*. 2017. http://journals.iir.edu.ua/index.php/pol_n/article/view/3117
3. Практичні аспекти стратегічного планування в умовах глобальних загроз національній безпеці та міжнародній стабільності : навч. посіб. / авт.кол.: Абрамов В.І. та ін. за загальн. ред. Ю.В. Мельника, Л.М. Шипілової. К.: НАДУ, 2017. 128 с.
4. Стратегічні комунікації в міжнародних відносинах. Монографія. К.: Вадекс, 2019. 442 с.
5. Циватий В.Г. Стратегічне планування в дипломатії та регіональні особливості системного аналізу міжнародних відносин в умовах мондіалізованого світоустрою ХХІ століття: інституціональний та трансформаційний дискурс. *Гуманітарний корпус. Випуск 52*. 2024 //

https://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/45395/gum_52_print.pdf?sequence=1#page=38

6. Вакарчук К.В. Дискредитація України російськими ЗМІ в країнах Латинської Америки. *Незалежний аналітичний центр геополітичних досліджень Борисфен Інтел* 2020 URL: <https://bintel.org.ua/publication/regions/america/dyskredytatsiya-ukrayiny-rosijskimi-zmi-v-brazyliyi/>
7. Вакарчук К.В. Комунікаційна стратегія України щодо держав Латинської Америки та Карибського басейну. *Незалежний аналітичний центр геополітичних досліджень Борисфен Інтел*. 2024. URL: <https://bintel.org.ua/analytics/komunikacijna-strategiya-ukrayini-shodo-derzhav-latinskoyi-ameriki-ta-karibskogo-basejnu/>
8. Глобальна та національна безпека: підручник / авт. кол. :В..І. Абрамов, Г.П. Ситник, В.Ф. Смолянук та ін. / за заг. ред. Г.П.Ситника. Київ : НАДУ, 2016. 784 с. URL: <https://www.minregion.gov.ua/wp-content/uploads/2017/11/Navchalniy-posibnik-GPNB.pdf>.
9. Дурман О. Стратегування при формуванні зовнішньої політики України. *Державне управління*. Інвестиції: практика та досвід. № 3. 2021 http://www.investplan.com.ua/pdf/3_2021/11.pdf
10. Комунікаційна стратегія Україна – держави Африки 2024-2026 pp. // <https://mfa.gov.ua/storage/app/sites/1/strategiya-afrika-1.pdf>
11. Комунікаційна стратегія Україна-держави Латинської Америки і Карибського басейну. 2024-2026 pp. // <https://mfa.gov.ua/storage/app/sites/1/ukraina-derzhavi-latinskoi-ameriki-ta-karibskogo-baseynu.pdf>
12. Ладан М.І. Підхід стратегічного планування національної безпеки, зосереджений на галузевих та регіональних аспектах, 2023 // <http://journals.maup.com.ua/index.php/public-management/article/view/3028/3476>
13. Літвін Л.А. Стратегія в зовнішній політиці та реалізації національних інтересів держави: сутність та значення. Вісник Донецького національного університету імені Василя Стуса. Серія Політичні науки 3, 2018 // <https://jvestnik-politology.donnu.edu.ua/article/view/6358>
14. Сектор безпеки і оборони України: стратегічне планування / Ф.В.Саганюк, М.М.Лобко, О.В.Устименко, А.К.Павліковський; за ред. Р.І. Тимошенка. К.: Майстер книг, 2016. 248 с.
15. «Про стратегію зовнішньополітичної діяльності України» від 30 липня 2021 року // <https://www.president.gov.ua/documents/4482021-40017>
16. Класрум навчальної дисципліни «Стратегічне планування в міжнародних відносинах» <https://classroom.google.com/c/NzAzODkyMTI3ODkw?cjc=uqs7jbt>

ОЦІНЮВАННЯ

Методи поточного контролю: усне опитування, оцінювання виконання індивідуальних завдань (рефератів), захист результатів індивідуальних завдань (рефератів).

Форми і методи підсумкового контролю: Залік (в усній формі).

Розподіл балів здобувачів вищої освіти

Поточний/періодичний контроль									Сума балів
Змістовий модуль 1 (поточний контроль на лекціях)				Змістовий модуль 2 (поточний контроль на лекціях)				Індивідуальне самостійне завдання	
T 1	T 2	T 3	T 4	T 5	T 6	T 7	T 8		
8	8	8	6	8	8	8	6	40	100

Самостійна робота студентів.

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Стратегічні комунікації як елемент системи державного управління. Система стратегічних комунікацій України.	8
2	Сценарне планування як елемент стратегічного планування	8
3	Дипломатичні взаємодії як інструмент реалізації зовнішньополітичної стратегії держави.	8
4	Інформаційно-аналітична складова, як основа стратегічного планування. Вдосконалення аналітичної роботи в системі стратегічного планування.	8
5	Планування та впровадження комунікаційної стратегії.	8
6	Визначення основної місії держави як основа державного стратегічного планування.	8
7	Інформаційно-комунікативне забезпечення провідних акторів світу.	6
	<p><i>Одна аналітична записка із вищевказаного переліку обирається студентом на початку семестру та надсилається викладачу за місяць до закінчення курсу.</i></p> <p><i>Обсяг аналітичної записки: 15 сторінок.</i></p> <p><i>Характеристика змісту:</i> за змістом навчальної дисципліни.</p> <p><i>Вимоги до виконання та оцінювання:</i> основна мета роботи – глибоке вивчення важливих теоретичних або прикладних питань дисципліни за допомогою підготовки реферату (дослідження). Вельми важливим є формування таких умінь і навичок студента: самостійно формулювати проблему, визначати мету, основні завдання, об'єкт і предмет дослідження; здійснювати пошук і відбір різноманітної інформації; обробляти та аналізувати інформацію; логічно і послідовно викладати результати аналізу, робити аргументовані висновки; правильно оформлювати науково-довідковий матеріал; публічно захищати виконану роботу. Робота має бути написана студентом на рівні, відповідному сучасному стану розвитку комплексу наук, які вивчають міжнародні відносини. Тему роботи треба розкрити в контексті сучасних наукових концепцій, обґрунтовано і доречно використовувати основні наукові терміни. Вельми важливо висвітлювати об'єктивні з наукового погляду положення, застосовувати для унаочнення і підтвердження теоретичних положень реальні приклади, достовірну статистичну інформацію. Думки вітчизняних і зарубіжних авторів, їхні загальнотеоретичні і методологічні підходи необхідно проаналізувати та систематизувати. Мінімальний обсяг використаних джерел – 15, при цьому матеріали, вилучені з Інтернету, можуть складати не більше третини номерів у списку джерел; більшість джерел повинні складати оприлюднені документи, статті та монографії. Для оформлення виноску у тексті й прикінцевого «Списку посилань» використовується стиль APA.</p>	
	Разом	54

ПОЛІТИКА КУРСУ («правила гри»)

Політика щодо дедлайнів та перескладання: визначена розкладом занять та сесії.

Політика щодо академічної доброчесності: можуть відніматися бали за прояви академічної недоброчесності, аж до незадовільної оцінки та повторного вивчення дисципліни.

Політика щодо відвідування та запізнь: відвідування лекцій є добровільним, але неприпустимі пропуски семінарів без поважної причини, запізнь на заняття.

Мобільні пристрої: мають бути вимкнені в аудиторії.

Поведінка в аудиторії: активна участь у лекціях заохочується додатковими балами.